

18
Den 25. juli 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

FASCISMEN BRYTER SAMMEN.

Den 25. juli 1943 ble verden vitne til den italienske fascismes sammenbrudd. Gjennom Romakringkasteren ble sent søndag kveld kunngjort at konge og keiser av Italia hadde innvilget avskjedssøknad fra Mussolini og at marsjall Badoglio var blitt utnevnt til regjeringssjef. Dønneddelelsen ble kjent utover verden utløste den en verdig og rolig begeistring i de allierte land; men fremfor alt hos millionmassene i det okkuperte Europa. Sammenbruddet betyr at freden er kommet oss et steg nærmere. Om det italienske folks reaksjon til begivenhetene er nærmere rede gjort for annet steds i vår avis. Etter overtagelsen av regjeringsmakten sendte marsjall Badoglio ut et opprop til befolkningen hvori han gjorde kjent at krigen ville fortsette. Det heter i oppropet: "Det oppdrag jeg har fått meg tildelt er klart og presist. Det vil bli skruppelløst gjennomført, og den som tror han kan hindre dets normale gjennomførelse, tar feil. Den som forsøker å forstyrre den offentlige mening, vil ubønnhørlig bli straffet". Først 6 timer etter Mussolinis fall ble Tyskland varslet. Det ble gjort kjent den 26. juli at Badoglio hadde dannet ny regjering, som i sin sammensetning representerer den italienske overklasse. Ingen av Mussolinis gamle regjeringsmedlemmer er med. I realiteten betyr regjeringsskiftet et militært diktatur, og det kan neppe tilfredsstillende det italienske folks ønske om fred med de allierte og fjernelse av alle ledende fascister.

Det er sannsynlig at det vil bli en ny regjeringdannelse med representanter fra det brede arbeidende folk, og at fredsforhandlinger vil bli ~~sknl~~ innledet, men så lenge det finnes en tysker i Italia er betingelsene de samme som for Mussolinis regime: Betingelsesløs overgivelse! Det er det italienske folk oppmerksom på og ønsker heller intet annet enn at tyskerne må trekke seg ut av landet.

I Italia er der innført portforbud fra solnedgang til grålysningen og forbud mot demonstrasjoner. Flere enn 3 mennesker har ikke lov å stå sammen på gatene. I Milano har der vært trefninger mellom tyskere og italienere, og tyske soldater skjøt på demonstrantene med luftvernartilleri. Den illegale avis "Frihet og rettferdighet"

har sendt ut et opprop hvor den krever at alle fascistledere skal avsettes, og henstiller til den italienske soldat å slutte kampen mot de seirende allierte. Kun det italienske folk selv, heter det, kan oppnå en fred, som ikke vil være ydmykende. Man kjenner nå de nærmere enkelt-heter som førte til at Mussolini gikk av. Ved møtet i Verona mellom Hitler og Mussolini forlangte Hitler at Italia skulle sende noen divisjoner til Sicilia, som skulle ~~gjøre~~ annerregarde for Herman Göring - panserregimentet, slik at dette regiment kunne komme i sikkerhet til fastlandet. Det ble dessuten forlangt at hele syd- og midt-Italia skulle oppgis, og en ny forsvarslinje dannes av tyskerne fra Toscana over Po-sletten. Forslaget ble forelagt forsvarsmakten i Italia, som sendte det videre til kong Victor Emanuel. Kongen ville ikke gå med på forslagene, da han var klar over at det italienske folk aldri ville finne seg i at Italia skulle ofres for tyske interesser. Mussolini ba om sin avskjed, og kongen utnevnte marsjall Badoglio til å overta kommandoen. Imidlertid fortsetter krigen, som Badoglio uttalte.

Tilsløddesaføpkklienferbudstar pålit ogumblitæg hjelptøksøobbarfor det italienske folks feiring av Mussolinis og dermed fasciamens sammenbrudd. I alle store byer samles folket til kjempedemonstrasjoner, og pressen er begynt å tale fritt og åpent. En har inntrykk av at folket krever fullstendig fjernelse av 1/1 og 1/2 fascistene i administrasjonen og det offentlige liv. Hvor Mussolini befinner seg eller hva han foretar seg er ukjent. Den 29. ds. fyller det italienske folks tyrann i over 20 år - 60 år. Renegaten og forrederen fra 1917 har nå fått tid til meditasjoner. "Popoli de Roma", Mussolinis spesielle organ, er blitt forbudt, og Gayda er avskjediget. Tyskfiendtlige sanger fra forrige krig synges av de italienske demonstranter.

Den italienske avis "Stampa" offentliggjorde et opprop fra 5 antifascistiske partier (De konservative, de liberale, det kristelige parti og det sosialistiske parti X) I oppropet heter det bl.a.: "Det fascistiske mareritt i over 20 år er forbi. Vårt folk, se fram mot friheten! Kongen og Badoglio, fascismens medsamensverne, kreves fjernet."

"Korriere De La Sera" skrev mandag: "Mussolini er gått av. Vi er fri. Ingen sov i Milano i natt. Endelig kan vi journalister få skrive fritt etter at vi i 20 år har vært diktert fra det fascistiske propagandadepartement. Det er vel verd å legge merke til at det nye frie Italia begynner å vise sitt ansikt. Pressen og folket går uredd til demonstrasjoner for et demokratisk, allientvennlig Italia.

X)
(det kommunistiske parti.)

Nyheterne 24. til og med 27. juli.

På Sicilia rykker amerikanerne videre østover og står ved Termini. 7000 italienere overga seg iforgårs, deriblandt 6 generaler og 1 admiral. Fangeantallet er nå kommet opp i 70.000. Byene Marsala, Trapani, Termini er falt. Ved inntagelsen av disse byene ble de allierte tropper mottatt med begeistring. Ved Catania er fremdeles harde kamper i gang. Bombevirksomheten fortsetter uopphørlig. Blandt annet ble byene Barcellona og Taormina samt San Giovanni og Taverno heftig bombet. Over 3/4 av sya er nå i de alliertes hender.

I Sovjetsanveldet fortsetter russerne sin vellykkede offensiv. I Orel-avsnittet trenges tyskerne lenger og lenger tilbake. En regner med at ca. 250.000 tyskere forsvarer Orel. Disse står i fare for å bli omringet. I alt er i løpet av de siste tre dager over 150 bebodde strøk erobret av russerne, deriblandt Smijevka, 30 km. syd for Orel, og den viktige jernbanestasjon Glasonovka på jernbanelinjen Orel - Kursk. Tyskerne har nå igjen bare to jernbanestasjoner syd for Orel. Stalin sendte lørdag sistleden ut en dagsordre til soldatene, hvori han meddelte at den tyske sommeroffensiv var brutt helt sammen. De russiske armeer hadde tatt initiativet fra tyskerne og trengte seg jevnt og sikkert gjennom de tyske forsvarslinjer. I løpet av de siste

19. dager har russerne drept 70.000 tyskere, hertil kommer sårede og fanger. 2900 tanks, 1392 fly, 5000 motorkjøretøier og 1000 kanoner erobret eller ødelagt.

Vestfronten :

Den allierte bombing av Tyskland, Holland Belgia og Frankrike har i de senere dager øket enormt i styrke. Hamburg er i løpet av 48 timer blitt bombet ialt 5 ganger. Natt til lørdag foretok store formasjoner britiske fly et kraftig, koncentrert angrep mot byen. Spesielt ble ubåtverftene sterkt skadet, likeledes dieselmotorfabrikkene og Koaltsverkene. 2.300.000 kg, sprengstoff ble sluppet ned ved dette angrep. Senere har amerikanske flygende festninger angrepet Hamburg 3. ganger ved dagangrep. Natt til tirsdag (27/7) foretok britiske moskitofly et kraftig angrep mot byen. Videre er følgende byer blitt hjemsokt av allierte bombefly : Rosdock, Kiel, Warnemünde, Köln, Wesermünde, og Essen. Under angrepet over Essen mistet de allierte 25 fly. Over første angrep av Hamburg mistet de allierte 13 fly. Under de øvrige angrep mistet de allierte ialt 31 fly. Videre er flyplasser i Holland, Belgia og Frankrike blitt bombet. I Kanalen, utenfor den hollandske kyst, sanket allierte lette sjøstridskrefter 2 E-båter uten selv å lide tap.

Den amerikanske vicepresident, Wallace, uttalte under en tale til arbeidere i Detroit bl. a.: " Vi søker enfredsøsom ikke bare er et pusterom mellom to kriger. Her er ikke plass for imperialister fylt av maktbegjer og profittthunger. Vi må mobilisere fredens krefter for folkeopplysning om de sosiale spørsmål. Vert gode samarbeid med Britene må styrkes og vi må lære vore nye venner, Russerne, bedre å kjenne. Levestandarden må ikke under noen omstendighet senkes etter krigen, og det må sørges for at råstoffene blir rettferdig fordelt landene imellom. "

Fra det fjærne Østen meldes at det japanske støttepunkt Munda på Ny-Georgia lørdag ble bombet av 200 amerikanske liberator bombefly. 160 tonn sprengstoff ble sluppet ned. Et fly gikk tapt. Videre meldes at 5 japanske lektore ble sanket av allierte fly i Stillehavet.

Store formasjoner av amerikanske flygende festninger fra den 8. flystyrke foretok ved fullt dagslys lørdag bombeangrep mot Herøya i Langesundsfjorden (ved Forsgrunn) hvor letmetallanlegget ble fullstendig sprengt i fäller. Videre ble ubåtsreparasjonsverkstedene og tankanlegg i og ved Trendheim angrepet. Der oppnåddes fulltreffere på målene. Røksøilene etter angrepet steg flere tusen meter til vars. Luftvernilden var forholdsvis svak. 17 tyske jagere ble skutt ned. Et alliert fly gikk tapt. Et 3 døg mål ble ikke angrepet på grunn av tåke, og for ikke å ramme den sivile befolkning. ningen vente flyene tilbake til sitt støttepunkt med sin bombelast.

Gode, intreserte lesere :

På grunn av den senere tids utvikling gjelder det å stå fast mere enn nogensinde før. En må gjøre regning med øket terror fra gestapos side. Vær derfor fortsatt forsiktig med avisen og la den kun komme pålitelige folk i hende. Det ber vi dere om.

Under flyalarm søker du dieblikkelig tilfluktsrom! Ta ingen uoverren sjangse.

Red.

Av de tyske kommentarer til Mussolinis demensjon fremgår det at det tyske folk avventer begivenhetenes gang med hard besluttosmhet. Ingen vakling kan få det tyske folk - heter det - til å forandre sin beslutning om å kjempe, selv om de måtte kjempe alene, til seiren er vunnet. Dr. Smith, Gøbbels talerør, uttalte igår at han håpet Italia ikke vilde dolke Tysklandi ryggen.

Churchill uttalte i Underhuset igår bl.a.:

"Slutten på Mussolinis regjering og dermed herredømmet over det italienske folk betyr avslutningen av en epoke i Italias historiske utvikling. Grunnsteinen i den italienske stat har sviktet, og hele det fascistiske byggverk vil falle sammen, om det ikke alt har gjort det. Mussolinis forblindede tankeløshet har ført Italia ut i ulykken. Det så så lettvindt ut i 1940 å folke Frankrike i ryggen. Det så også så lettvindt og ufarlig ut å kaste seg over den langt mindre stat Hellas. Man mente det var lettvindt å gå til krig mot det man trodde var et degenerert Stor-Britania. Ved skjebnens langsomsne tilbakkelse tilbakeerobret de amerikanske og britiske styrker Nord-Afrika og befridde Etiopia. Nå er storparten av Sicilia erobret, og våre grænser står ved inngangen til det italienske fastland. Vi tilbyr det italienske folk slutt på krigen, befrielse fra trelldommen og en plass i det frie Europa når krigen er slutt. Det som det italienske folk ønsker mer enn noe annet, er fred. Jeg kjenner lite eller ingen ting til den nye regjering. Den har heller ikke søkt kontakt med oss. Det ville være meget uklokt av oss å avskjære oss selv fra å komme til en ordning med det italienske folk. Det er innlysende at det er en meget viktig bestemmelse å ta. Velger den nye italienske regjering å la tyskerne få sin vilje, fortsetter vi krigen mot Italia på alle fronter. Vi angriper fra sjøen, fra land og fra luften. Alle militære sjefer er gitt ordre om det.

Mitt råd ved dette veiskille uttrykkes meget enkelt: Det italienske folk må selv gyte olje på ilden og sette fart i begivenhetene. Overgivelsen må skje med ett slag og ikke stykke for stykke. Dersom der velges fortsettelse av krigen under tysk åk, vil Italia i de neste måneder bli avsvidd, mørklagt og flærret fra ende til annen. Vi ønsker ikke anarki og uorden i Italia, et der brytes ned ethvert uttrykk for den italienske stat under en alliert besettelse. Ved å handle slik ville vi bare få en oppgave med å fastsette politi, o.s.v. Vi må være forsiktige for ikke å komme i samme stilling som tyskerne i de okkuperte land: de hjelpes av et system av gaulleitere, det totale system med dets domstoler, dets nettverk av husspiener o.s.v.

Vi kan derfor vente oss at det vil bli store forandringer i Italia. Det som her hendt og vil hende i Italia kommer til å fornærke fremtidsutsiktene for Tyskland og nazistynet. Italia representerer 1/10 del av Tysklands styrke. I de voldsomme angrepene på frontene i Russland har den tyske hær fått mange sviende sår i løpet av juli måned. Tyskland er fremdeles meget sterkt. Tross alle de harde slag i Russland er de tyske armeer fremdeles ikke utryddet og fremdeles ikke nedbrutt. Tyskland har fremdeles 300 divisjoner, eksklusive vasallstatene. 3/4 er mobile og godt utrustet. Naziregjeringen holder alle sine stillinger i Europa og kan fritt utnytte naturrikdommene i 10 - 12 land.

Den nazistiske krigsmaskin er det mærest i Europa vi har besluttet oss til å utrydde fra verdens overflate. Med dette mål for syet fortsetter vi krigen med alle våre våpenarter - og mere intans enn noensinne før!

Giv agt, du Norges unge blod! hold dine faner ranke !

Hold Friskt og frit, og frelst dit mod og dine fanben blanke !

Slut fylket kreds om Norges sag !

- nu er det tid, nu er det dag !

Giv agt, du Norges unge blod ! hold dine faner ranke !

Sivle!